

Právní základ exekučního řízení

Mgr. Lukáš Jícha, exekutorský
úřad Přerov

Pojem exekuce

- **Exekuce**
- Nucený výkon povinnosti uložené exekučním titulem, která nebyla splněna dobrovolně, prováděný k tomu oprávněným subjektem.
- Vykonávaná povinnost může mít peněžitou či nepeněžitou povahu.

Jaké možnosti nabízí právní řád České republiky při vymáhání pohledávky

- **Pohledávky nestátních subjektů mohou dnes vymáhat:**
- Soudy – návrh na výkon rozhodnutí konkrétním způsobem provedení
- Soudní exekutoři – věřitel podává zpravidla obecný návrh na nařízení generální exekuce všemi způsoby najednou.

Exekuční titul

- Listina vydaná k tomu oprávněným orgánem, která má potřebnou formu a obsah a ukládá nějakému subjektu povinnost k plnění, kterou je možno vykonat.
- Výjimka : usnesení o nařízení prodeje zástavy dle § 200za o.s.ř.
- Výčet exekučních titulů v § 274 o.s.ř. a § 40 EŘ

Předpoklady exekučního řízení

- Věřiteli jako osobě oprávněné musí svědčit právo na splnění povinnosti vůči konkrétní osobě přiznané vykonatelným exekučním titulem.

Nařízení exekuce

- Exekuční řízení lze zahájit jen na návrh (§ 37 EŘ)
- Výjimka v § 66 odst. 4 EŘ
- Od 1.11.2009 se návrh podává k exekutorovi
- Lhůta pro podání návrhu na nařízení exekuce – standardně podle § 110 odst. 1 OZ 10 let od právní moci exekučního titulu, existují výjimky (obchodní právo, přestupkový zákon, daňový řád).
- Náležitosti návrhu stanoví § 38 EŘ, k návrhu se dokládá exekuční titul, ledaže exekuční soud je totožný se soudem nalézacím
- Vady návrhu - § 39 EŘ – exekutor vyzývá k doplnění, při nedoplnění návrhu soud sám nebo na návrh exekutora řízení o nařízení exekuce zastaví.
- Je-li návrh perfektní, pak exekutor do 15 dnů požádá exekuční soud na elektronickém formuláři o pověření k provedení exekuce § 44 EŘ
- Náležitosti žádosti o pověření stanoví § 44 odst. 2 EŘ
- Soud usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří exekutora **do 15 dnů**. Není-li doložen ex. titul, pak návrh zamítne.
- Usnesení rozesílá/ doručuje účastníkům exekutor.
- Od dojití usnesení o nařízení exekuce je exekutor oprávněn zjišťovat majetek povinného a tento zajistit exekučním příkazem.

Provedení exekuce

- Podle exekučního příkazu se exekuce provede po právní moci usnesení o nařízení exekuce (§ 47 odst. 2 EŘ
- Jde o faktickou realizaci nezvratných účinků exekuce na postižený majetek.
- § 57 EŘ => postup dle § 58 odst. 2 EŘ

Účastníci exekučního řízení

- **Oprávněný** = osoba, jíž svědčí právo přiznané exekučním titulem
- **Povinný**
 - 1) osoba, které je exekučním titulem uložena vykonatelná povinnost a vůči níž návrh na nařízení exekuce směřuje.
 - 2) osoba, na kterou byl převeden předmět zástavy, jde-li o exekuci prodejem zástavy
 - 3) vlastník majetku ušlého neúčinným právním úkonem dle § 42 OZ. Povinným v tomto případě není dlužník, ale majitel věci.
- **Manžel povinného** – stává se účastníkem řízení na straně povinného přímo ze zákona okamžikem, kdy jsou postiženy majetek či hodnoty ve společném jmění manželů.
- **Usnesení NS 20 Cdo2304/2002:** I když zákon zavazuje manžele k solidárnímu plnění závazků (§ 145 odst. 3, 4 obč. zák.), nelze na podkladě exekučního titulu, jenž jako povinného označuje jen jednoho z nich, nařídit (a provést) výkon rozhodnutí (exekuci) proti druhému manželu.

Obrana povinného

- Odvolání proti usnesení o nařízení exekuce
 - Proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek.
 - Návrh na zastavení exekuce
 - Návrh na částečné zastavení exekuce
 - Návrh na odklad provedení celé exekuce
 - Návrh na odklad provedení části exekuce (co do konkrétního způsobu)
 - zaplacením nebo složením částky dle § 44a odst. 2 ex. řádu
 - Složení jistoty dle § 54 odst. 5 ex. řádu + návrh na zastavení
- X
- Alternativně prostředky obrany sui generis – návrh na oddlužení, námitka podjatosti

Odvolání proti usnesení o nařízení exekuce

- Odvolání proti usnesení o nařízení exekuce – **do 15 dnů od doručení** ke krajskému soudu uvedenému v usnesení o nařízení exekuce prostřednictvím okresního soudu, který exekuci nařídil.
- jen důvody rozhodné pro nařízení exekuce:
- a) nevykonatelný titul
- b) nedostatek pravomoci orgánu, který jej vydal
- c) prekluze práva,
- d) nedostatek aktivní či pasivní legitimace.
- f) splnění podmínky při podmíněném plnění

Přiměřenost exekuce

- Při vydání exekučního příkazu – kritérium § 47 odst. 1 a § 58 odst. 1 EŘ (ne zřejmě nevhodný způsob a jen do výše bezpečného zajištění uspokojení exekuce)
- Korbelt říká, že: „*pojem bezpečně postačující*“ je třeba vykládat tak, že postačuje pro okamžité provedení exekuce, nikoli tak, že postačuje např. k postupné úhradě srážkami ze mzdy nebo jinými teprve v budoucnu očekávanými příjmy povinného.“¹⁾
- Podle Kasíkové „pokud srážky ze mzdy nepovedou k vymožení pohledávky oprávněného, nákladů exekuce a nákladů oprávněného v řádu 4-6 měsíců, je prodej nemovitosti přiměřený.“²⁾
- Kasíková říká, že: „Riziko neblahých důsledků razantního majetkového postihu zde povinného postihuje zcela legitimně, neboť je to v první řadě on, kdo porušil svoji povinnost plnit oprávněnému podle exekučního titulu.“³⁾
- Pokud jde o zvolený způsob provedení exekuce vyjádřený ve výroku exekučního příkazu, pak zákon připouští, aby povinný podal podle § 268 odst. 4 o.s.ř. návrh na částečné zastavení exekuce, byla-li exekuce nařízena v rozsahu širším, než jaký postačuje k uspokojení pohledávky oprávněného a nákladů exekuce, případně návrh na odklad exekuce dle § 266 odst. 2 o.s.ř.(srov. rozh. R 77/2003).
- Přiměřenost při provádění exekuce - § 58 odst. 2 subsidiarita
- [\[1\]](#) Korbelt F: Nad Změnami v exekučním řádu, Právní rozhledy, roč. 2009 č. 22, str.797
- 2) Kasíková M: na přednášce k novele exekučního řádu, 4.2.2010 Praha, Justiční akademie
- [\[3\]](#) Kasíková M a kol: Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), Komentář, 2. vydání, C.H. Beck, Praha 2010, str. 257

Návrh na odklad exekuce

- § 54 EŘ – návrh se podává k exekutorovi
- Musí splňovat náležitosti § 42 odst. 4 o.s.ř. a § 266 o.s.ř. a musí k němu být doloženy důkazy prokazující důvodnost návrhu na odklad.
- Pokud je návrh neúplný, ničím nepodložený, nesrozumitelný nebo neurčitý, exekutor jej odmítne § 54 odst. 1 EŘ. Odmítnutí není meritorním rozhodnutím. Krajský soud může rozhodnutí exekutora změnit tak, že se návrh na odklad neodmítá, a exekutor je povinen mu buď vyhovět nebo ho podle § 54 odst. 7 EŘ postoupit exekučnímu soudu k rozhodnutí (vyhoví x zamítne – meritorní rozhodnutí).
- Nově je odkladný účinek přiznán již návrhu na odklad - § 54 odst. 2 EŘ, s výjimkou šikanózních podání nebo věcí již rozhodnutých. Odkládá se provedení exekuce, nikoli možnost zajistit majetek.
- § 54 odst. 5 povinnost exekutora odložit na návrh povinného provedení exekuce v případě, kdy povinný složí jistotu na pohledávku oprávněného, náklady oprávněného a náklady exekuce; současně odstraní inhibitorium.
- § 54 odst. 6 – odložení ex. i bez návrhu soudem, lze-li očekávat zastavení (př. excindační žaloba, žaloba na zrušení RN, návrh na zastavení ex.)
- **Rozdíl § 44a odst. 2 (záloha=účinky předčasného splnění) a § 54 odst. 5 EŘ (jen jistota, kt. nemá účinky splnění).**

Návrh na zastavení exekuce

- Od 1.11.2009 úprava v § 55 EŘ a návrh se podává přímo exekutorovi.
- Dojde-li návrh soudu, postoupí ho exekutorovi
- Pokud je návrh projednatelný, postupuje SE podle § 55 odst. 2 EŘ
- Podle vyjádření oprávněného rozhodne buďto zastavením exekuce nebo postoupí návrh exekučnímu soudu k rozhodnutí.
- Exekutor může exekuci zastavit i bez návrhu, souhlasí-li oprávněný (§ 55 odst. 3 EŘ);
- Zastavení exekuce pro nesložení zálohy oprávněným § 55 odst. 5 EŘ
- § 55a EŘ – nejsou - li zaplacený náklady exekuce, soud exekuci k návrhu účastníka nezastaví.

Chystané změny právní úpravy

- 2012? – Velká novela EŘ:
- odstranění nařizování exekucí a zavedení registrace
- Zvláštní požadavek pro exekuce dle RN, EZ a NZ – osvědčení o vykonatelnosti soudem před podáním návrhu na ex.
- odstranění odvolání proti usnesení o nařízení exekuce (náhradou bude návrh na zastavení exekuce)
- odstranění dvojkolejnosti exekucí a výkonů rozhodnutí
- nové způsoby výkonu rozhodnutí
- modifikace stávajících způsobů výkonů rozhodnutí

- Očekávané důsledky:
- => odbřemenění soudů a zlevnění vymáhací agendy pro stát
- => zrychlení exekučního řízení
- => zefektivnění exekucí
- => pro povinné v nesporných věcech zrychlení uvolnění majetku po ukončení exekuce

Použitá literatura

- Korbel F: Nad Změnami v exekučním řádu, Právní rozhledy, roč. 2009 č. 22, str.797
- Kasíková M a kol: Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), Komentář, 2. vydání, C.H. Beck, Praha 2010
- Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201-376. Komentář, 1. vydání, Praha C.H. Beck, 2009

Děkuji za pozornost

- Mgr. Lukáš Jícha, exekutorský koncipient soudního exekutora JUDr. Tomáše Vrány, Exekutorský úřad v Přerově

www.exekuce.cz

jicha@exekuce.cz